

מסורת הש"ס

^(א) [ב'צ יב: נט. קסת, צ] [לקמן סת, א] (א [לעיל מל: ד] ו'יוש' עירובין פ"א ה"א, ט) כס"א: [אמרי, ו] [זכות פ"ה מ"י],

מוסף רש"י

מדת סדרם. זה נהנה זה לא חסר (ב"ב יב:) לא היו עושין טובה (כתובות קג) אין מהנה למיזרי אפי"פ שאין חסר בק כלום (רשב"ם ב"ב נט.) מדת מוסר כדמך (זכות פיה מ"י) האומר עלי עלי שלן שלן זו מנה צינות יוש אומרים זו מדת מוסר (רשב"ם ב"ב קסח.) מאנשי ורדינא. שם מקום (נדה יט) אנשים נקיים ולי עין צממון היו (ביצה כב.), חמשה שבבו את עירובן. שהיו דרין נהגו אחת וגבו מכל אחד את עירובו להחיר את מילין להוציא ממילין לחר (לעיל חח.). ונתנהו בשני כלים. ציבת אחד (ע"רוב משום דירה. דעית שנים צו הפת של עירוב היו כאלו כולן דרין בתוכו ונמנאל כל נהגו משמשת לצית אחד (סוכה ג.)

רבינו חננאל

הניא כשמואל אמר רבי שבעין למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו כו', עד חכמים ואומרים שלשתן אסורות ואודא שמואל לטעמיה דאמר שמואל חצר שבין שני מבואות עירבה עם, שניהם אסורה עם שניהם, כחכמים דאמרי שלשתן אסורות זו עם זו. לא עירבה עם שניהם אסרת על שניהם. בכמרי אחד רגילה לערב עמו ובאחד אין רגילה. המבוי שהיא רגילה לערב עמו אסור, והאחד שאינה רגילה עמו מותר. ואם חזרה חצר זו ועירבה עם מי שלא היתה רגילה לערב עמו, הותר המבוי שהיתה רגילה בו שכבר סילקה עצמה מן המבוי הזה וחזרה על האחר. ואם עירבו בני המבוי שהיתה רגילה חצר זו לערב עמהן, וזו החצר לא עירבה עמהן ולא עם בני מבוי האחר, וגם בני אותו מבוי אפי' לעצמם לא עירבו, דרוחין זו החצר שלא עירבה עמהן אצל המבוי שלא עירב ואומרים שמכלל אותו מבוי הוא, שבני אותו מבוי אין מפסדין כלום, דבלא זו נמי אסורין הן דהא לא עירבו. כי מצטרפא בהדיהו למשרא בני המבוי שהיתה רגילה

אף זו דברי ר' שמעון. אפילו להשתמש שתיהן עמה ר' שמעון הוא דשרי דהא אפילו אמנעית בשתיהן נמי שרי אצל לרבנן פליגי בכולה ואמרו שלשתן אסורין זו עם זו. ל"א אף זו דברי ר"ש ר' שמעון גופיה לא שרי אלא חילונות באמנעית וקשיא לי הא תנן צממיתין [מה:] היא

מוותרת עמהן ועוד מאי אף הכי איבעי ליה למימר זו דברי ר"ש אף משמע דצטרזייהו שרי. ולשון אחרון זה שמעתי וכן עיקר והיא מותרת עמהן דצממיתין מתוך לך שמואל דבהיתר שימוש בצאמנעית קאמר דומיא דהוא מותר עממן דרישא ואיידי דתנא רישא הוא מותר עמהן תני נמי סיפא ואף זו הכי משמע אף ר' שמעון המיקל אוסר בזו דאין אמנעית מותרת בחילונות אף איסור זה ר"ש נמי אמרו כרבנן. ואלישנא קמא קשיא מאי ואודא שמואל לטעמיה אי נמי הוה אמר כרז הוה מאי נמי למימר לרבנן עירבה עם שתיהן אסורה עם שתיהן דאין צ' רשויות משתמשות לרשות אחת: סיפא נווסיה דשמואל. דאפילו ר"ש לא התיי אמנעית בחילונות כדקמני זו מציאה מתוך ציטה כו' ואילו אמנעית בחילונות לא קאמר: ואודא שמואל לטעמיה דאמר אף לר"ש אין שתי רשויות משתמשות לרשות אחת: למה **הדבר דומה**. אשלשה שצבתו דרךך קאי: זו מציאה. באמנעית ואוכלת וזו מציאה באמנעית ואוכלת: חזר **עין שני מצאום**. פתוחה לשניהן: ה"ג **עירבה עם שניהן אסורה עם שניהן**. אפילו לרבי שמעון והיינו שמואל לטעמיה דאמר שמואל^א הלכה כדברי המיקל בעירוב ואי הוה שרי ר"ש צהא לא הוה אמר שמואל אסורה עם שניהן: לא **עירבה עם שניהן**. לא עירבה לא עם זו ולא עם זו: **אוסרם על שניהן**. מלהוציא מחצרומיהן למצוי וכגון שרגילה כל ימות החול ללכת ולצא צנניהן דרך פתחים דכאשת הרגל שיש לה אוסרתן כדמפרש דאי לא הויה רגילה אלא צמד לא אסרה אלאידך ואע"ג דרגילה עם שניהן זו היא תקנתה מערבת עם האחד וגליא דעתה נסתלקה מן האחר ומותר האחד לעצמו: היסא **צאחד רגילה**. ללאת ולצא כל שעה וצאחד אינה רגילה ולא עירבה לא עם זו ולא עם זו זה שרגילה צו אסור שחזר זו אוסרת עליו דמיניה הוא והרי לא עירבה והאחר מותר שאינה

הימנו: הוטר רגילה לעצמו. דהא סלקא נפשה מיניה: וזה שאינה רגילה צו לא עירב. אפילו צפני עצמו: והוא נמי לא עירבה. לא עם זה ולא עם זה: דרוחין אוסרם אצל שאינה רגילה. שלא לאסור על זה שעירב הואיל והאי לא מנסדא מידי דהא לא עירב: מדם סדום. דאפילו מידיים) דלא חסר ציה לא מהני לחצריה והכא על כרחיה דחינן ליה גציה: מדם סדום. שלי שלי^א: המקפיד על עירובו. אס יאכל אחד מבני חבורה את הפת שנתן הוא: עירוב שמו. שיהו כולן מעורבין ומרזין צו שלא ימחה זה בחצרו אלא שותפות נוחה ועריבה: אנשי וורדינא. ליקנין היו: החולק. בשני כלים אינו עירוב משום האי טעמא גופיה דמה שמו עירוב שמו: דמלא למנא ואייסר. שלא יכול הכלי להחזיק כל העירוב ולא חילקו מדעת וכי קאמר שמואל כגון שחילקו מדעת: וספרי למה לי. לשמואל הואיל ותרוייהו חד טעמא דקפיד וחולק: דמיפלג פלגיה. וצטל שמיא דעירוב משמע מעורב: שמיחין צו עירוב. ארבעה שגבו עירובן ונתנהו צצית חמישי אין צריך להניח שם פיתו: לאו משום דכיון דמנח ליה. לבעל הצית ריפתא צבסלא ידידיה שהוא אוכל ממנו כמאן דמנח צכלי עם העירוב דמי: דכולהו הכא דיירי. משום פיתן הוא להו דירתן וכ"ש צעל הצית שהוא דר שם ממש צתוכו ואפילו אין לו פת צכל הצית שפיר דמי: עירוב. שהוא מזרפם טעמא משום קנין שמוקנה להו צעל הצית רשותו ונמנאלו כולם צעלים צצית זה שהעירוב מונח צו וכל חצר משועצדת לרשותם זו ואחת היא: ומפני מה אין מערבין צמעם. ליתן כל אחד ואחד מעה ומעמיו יקנו לו רשות חצירו: לאיקלוקלי. להשתכח מורת עירוב: משום דירה. שדעתו של אדם על פיתו והוה להו כאליו דיירי צההוא ציחא ואין צחצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לצית זה: הכי גרסינן איחא צינייהו כלי ושאין צו שום פרוטם וקטן. למאן דאמר משום קנין יכולין לקנות צסודר כדרך שאר קנין ואין יכולין לקנות צפת שאין צו שום פרוטה ואפילו היא מוון צ' סעודות ואין יכול לעשות קטנן שליח לערב עליו עירובי חצירות דלאו צר מקנה ואקנויה הוא ולמנ"ד משום דירה לא מהני קנין סודר ומערבין צאוכל שאין צו שום פרוטה וקטנן גוצה את העירוב דפת משויא להו חדא דירה וקטנן לאו מידי עביד: למקום

מי שהוציאווה פרק רביעי עירובין

זו מביאה מתוך ביתה ואוכלת. לפ"ה דווקא נקט אצל אמנעית בחילונות לא ולר"ת איכא למימר דלרבותא נקט דכ"ש אמנעית בחילונות דליכא למגזר כולי האי ולפי מהר"י נקט הא משום דמהא פריך לרבנן מאי שנה התם דפליגיטו וגוריתו והכא לא גוריתו מכדי למה הדבר דומה כו':

עירוב משום קנין. פירוש דצהאי פת מיקני רשות להדדי אע"ג דפירי לא עבדי חליפין מ"מ קנו צמורת דמים וא"ת והתנן לקמן צהדר (דף עב.) צעל הצית שהיה שותף לשכיניו לזה ציין ולזה צשמן אין צריך לערב ואמר צהדר (דף עג:) נמי צני חצורה שהיו מסובין וקדש עליהם היום סומכין על הפת שעל השולחן משום עירוב ולמנ"ד משום דירה אחי שפיר וי"ל דכיון שיש קירוב דעת צינייהן עשאוה חכמים כאליו הקנו זה לזה: **בפני שאינה מצויה**. וצשאר דצרים נמי אין מערבין עירובי חצירות אלא צפת דשכיח טפי וגצי שיטוף הקילו שלא להצריך פת ושרי צשאר דצרים דשכיחי קלת אצל צמעה דלא שכיח כלל לא: **איכא בינייהו בל"ם ופחות משוה פרוטה**. ללמ"ד משום

קנין אין מערבין צפחות משום פרוטה אע"ג דאיכא מוון צ' סעודות וא"ת וכי איכא שום פרוטה להו עירוב אע"ג דליכא מוון צ' סעודות דהא אפילו צכלי הוי עירוב למנ"ד משום קנין אס קן מה צריך צ' סעודות וי"ל כשמפרש ועושה דרך קנין לא צעי חזי לאכילה וקונה אפילו צכלי אצל צסמם כמו שרגילין לערב צכלי מפרשין ומדקדקין לעשות דרך קנין צעי נמי שיהא צו חשיבות אוכל: וקטנן

ואייתר אבל היכא דפלגיה מיפלג לא ותרתיו למה לי ציריבי דאי אשמעינן התם משום דקפיד אבל הכא אימא לא ואי אשמעינן הכא משום דפלגיה מיפלג אבל התם אימא לא צריכא אמר ליה ר' אבא לרב יהודה כבי מעצרתא דבי רב זכאי מי אמר שמואל החולק את עירובו אינו עירוב והאמר שמואל י בית שמיחין בו עירוב אינו צריך ליתן את הפת מ"ט לאו משום דאמר דכיון דמנח בסלא כמאן דמנח הכא דמי ה"נ כיון דמנח בסלא כמאן דמנח הכא דמי א"ל התם אע"פ שאין פת מ"ט דכולהו הכא דיירי אמר שמואל עירוב משום קנין וא"ת מפני מה אין קונין במעה מפני שאינה מצויה בערבי שבתות היכא דעירב מיהו לקני גזירה שמא יאמרו מעה עיקר וזמנין דלא שכיח מעה ולא אתי לאיערובי בפת דאתי עירוב לאיקלוקלי רבה אמר י עירוב משום דירה מאי בינייהו איכא בינייהו כלי ופחות משוה פרוטה וקטנן

הימנו: הוטר רגילה רגילה צו לא עירב. אפילו צפני עצמו: והוא נמי לא עירבה. לא עם זה ולא עם זה: דרוחין אוסרם אצל שאינה רגילה. שלא לאסור על זה שעירב הואיל והאי לא מנסדא מידי דהא לא עירב: מדם סדום. דאפילו מידיים) דלא חסר ציה לא מהני לחצריה והכא על כרחיה דחינן ליה גציה: מדם סדום. שלי שלי^א: המקפיד על עירובו. אס יאכל אחד מבני חבורה את הפת שנתן הוא: עירוב שמו. שיהו כולן מעורבין ומרזין צו שלא ימחה זה בחצרו אלא שותפות נוחה ועריבה: אנשי וורדינא. ליקנין היו: החולק. בשני כלים אינו עירוב משום האי טעמא גופיה דמה שמו עירוב שמו: דמלא למנא ואייסר. שלא יכול הכלי להחזיק כל העירוב ולא חילקו מדעת וכי קאמר שמואל כגון שחילקו מדעת: וספרי למה לי. לשמואל הואיל ותרוייהו חד טעמא דקפיד וחולק: דמיפלג פלגיה. וצטל שמיא דעירוב משמע מעורב: שמיחין צו עירוב. ארבעה שגבו עירובן ונתנהו צצית חמישי אין צריך להניח שם פיתו: לאו משום דכיון דמנח ליה. לבעל הצית ריפתא צבסלא ידידיה שהוא אוכל ממנו כמאן דמנח צכלי עם העירוב דמי: דכולהו הכא דיירי. משום פיתן הוא להו דירתן וכ"ש צעל הצית שהוא דר שם ממש צתוכו ואפילו אין לו פת צכל הצית שפיר דמי: עירוב. שהוא מזרפם טעמא משום קנין שמוקנה להו צעל הצית רשותו ונמנאלו כולם צעלים צצית זה שהעירוב מונח צו וכל חצר משועצדת לרשותם זו ואחת היא: ומפני מה אין מערבין צמעם. ליתן כל אחד ואחד מעה ומעמיו יקנו לו רשות חצירו: לאיקלוקלי. להשתכח מורת עירוב: משום דירה. שדעתו של אדם על פיתו והוה להו כאליו דיירי צההוא ציחא ואין צחצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לצית זה: הכי גרסינן איחא צינייהו כלי ושאין צו שום פרוטם וקטן. למאן דאמר משום קנין יכולין לקנות צסודר כדרך שאר קנין ואין יכולין לקנות צפת שאין צו שום פרוטה ואפילו היא מוון צ' סעודות ואין יכול לעשות קטנן שליח לערב עליו עירובי חצירות דלאו צר מקנה ואקנויה הוא ולמנ"ד משום דירה לא מהני קנין סודר ומערבין צאוכל שאין צו שום פרוטה וקטנן גוצה את העירוב דפת משויא להו חדא דירה וקטנן לאו מידי עביד: למקום

ממ.

עין משפט

נר מצוה

בז א ב ג א ב ג
מ"ה פ"ה מהל' עירובין הלכה ז ח ט
טוש"ע א"ח ס"י שפו סעף ט:

בז ד מ"י שם הלכה צ
טוש"ע א"ח ס"י שפו סעף ה:

בז ה ו מ"י פ"א מהל' עירובין הלכה יח
סמן עשין א טור ש"ע א"ח שם סעף ד:
בז ז ח מ"י שם הלכה טו טור ש"ע שם סעף ג:

רבינו חננאל (המשך)

בו שפיר דמי, דכגון זה כופין על מידת סדרם. אמר שמואל המקפיד על עירובו. פי' המדקדק שלא יתערב לו עם (אחרון) [אחרים] כדי שלא יקח פחות משלו אינו עירוב. לפי שלא נקרא עירוב אלא שמתערב. ר' חנינא אמר עירוב עירוב אלא שנקרא מאנשי וורדינא. פירוש אנשי וורדא היו ידועין בציקנות ובצרות עין. אמר רב יהודי אמר ר' חנינא עירובו בשני כלים אפילו לבית הילל אין עירובו עירוב. עד כאן [לא] קאמי' בית הילל דעירובו עירוב אלא היכא דמלייה למנא ואותרי אבל פלגיה הוא (פליגי) מיפלג אין עירובו עירוב. ומי אמר שמואל הכי שהחולק לעירובו אינו עירוב, והא עירובו לאו משום שמיחין בו עירוב אין צריך ליתן פת עמהן. מאי טעמא לאו משום דאמרינן פת דמנחא בסלא כמאן דמנחא בהדי עירוב דמי. ושניין לאו הכי קאמר שמואל אין צריך להיות לו פת בבית מאי טעמי כולהו הכא דיירי, כלומר [כל ה]עירובין קיבעם אצלו כזה הבית, לפיכך הוא אין צריך כלום. אמר שמואל עירוב משום קניין מקום. וא"ת (מה אמר) [מפני מה] אין קונין במעות לפי שאין מצויין בערב שבת. ואקשינן אי הכי אי עירב במעות ליהור עירוב, אלמא [תנן] גזנותן למחות כדי שיוכה בעירוב א' כו'. ודחינן דילמא אתי למימר מעה עיקר חוימין דליכא מעה ולא מערב בפת. רבה אמר עירוב משום דירה. איכא בינייהו שנתן לשכיניו כלי שאין בו שוה פרוטה, לשמואל [הוי עירוב] דהא קניין איתיה בפתות משוה פרוטה. לרבה לא הוי עירוב.

(א) לא יצי לו מעמיו לקמן דף פא ע"א.